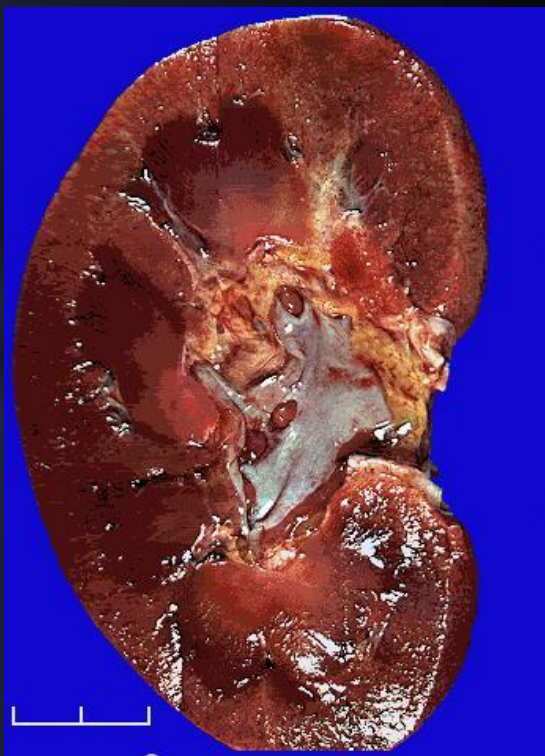

Променеве дослідження нирок та сечовидільної системи

Лекція доцента Туманської Наталії Валеріївни

Візуалізуючі методи:

1. УЗД

2. Класична рентгендіагностика:

- оглядова рентгенографія черевної порожнини і заочеревинного простору,
- екскреторна урографія,
- ретроградна пієлографія,
- цистографія, уретрографія

3. Рентгенівська КТ

4. Магнітно-резонансна томографія

5. Радіонуклідна діагностика

Ультразвукове дослідження нирок та СВС

Висока інформативність

Відсутність променевого навантаження

Метод неінвазивний

Не вимагає спеціальної підготовки

Дає інформацію про становище, форму, розміри, структуру органу.

Показання --- будь-які підозри на захворювання СВС:

діагностика новоутворень, СКХ, аномалії розвитку, полікістозу, кіст нирок, травми, запальних захворювань, больовий синдром, гематурія, порушення уродинаміки, затримка сечі, болі в малому тазу.

УЗ анатомія нирок

TOSHIBA

Zaporozhje VitaCentr

LIVER

18/11/2010

13:38:50

P75

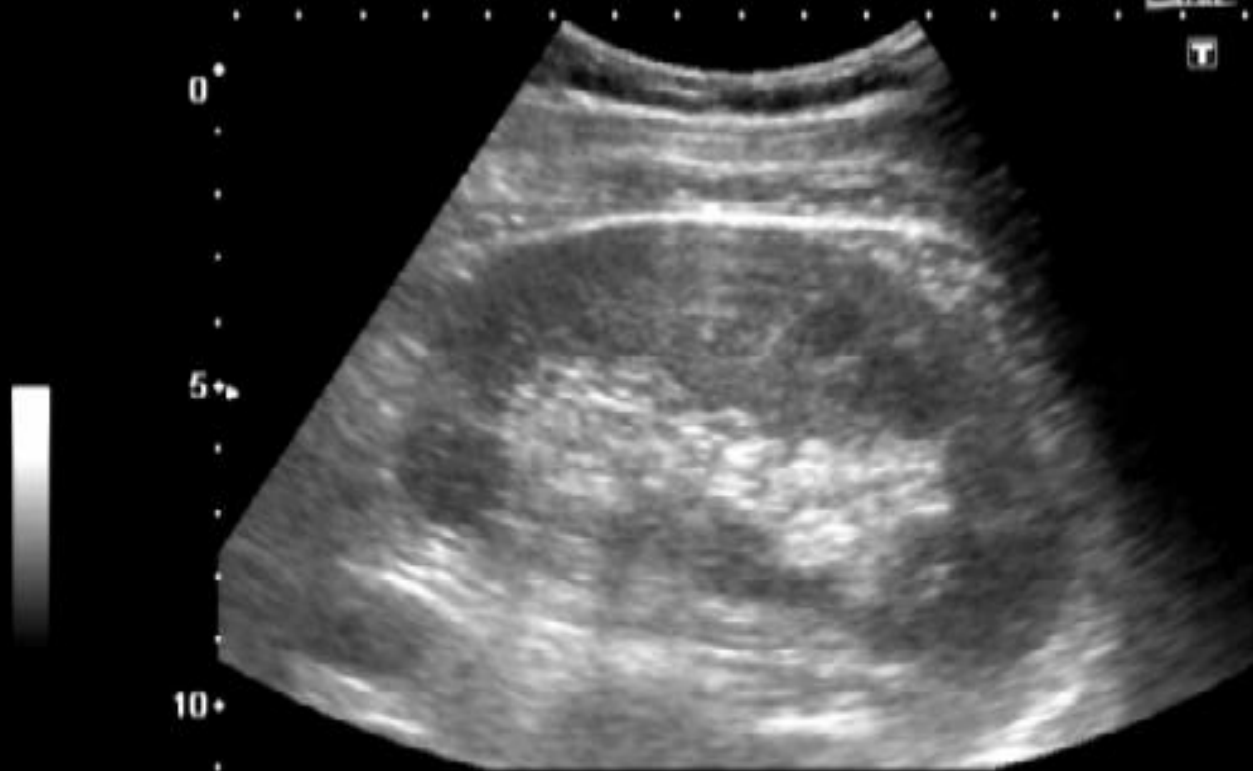
6C3

4.2

23fps

DR60

G78

III

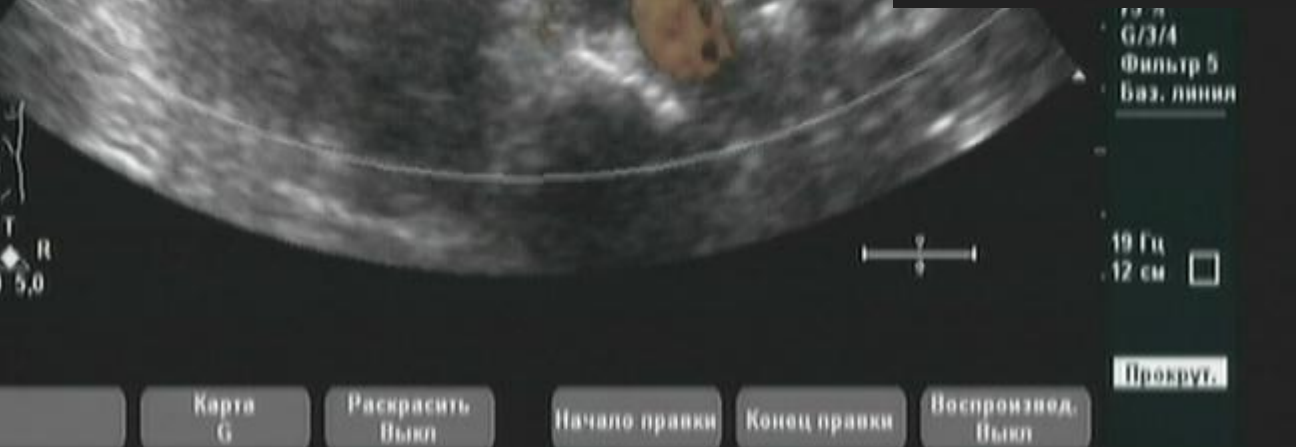
Нормальна нирка бобовидної форми, ниркова капсула - яскрава ехогенна лінія 1-2 мм навколо нирки.

Далі йде шар ниркової паренхіми, представленої кірковим і медулярним шарами, середньої ехогенності. У корковий шар вдається мозкова речовина, представлене гіпоехогенними пірамідами.

Нирковий синус, що включає в себе жирову клітковину, збиральну систему і судини воріт нирки, виглядає як гіперехогенне утворення, що займає центральне положення.

Сечовід в нормі не видно.

Сечовий міхур, наповнений рідиною, виглядає як овальне утворення з дугоподібними чіткими контурами, позбавлене будь-яких внутрішніх структур. Товщина стінки міхура варіює залежно від ступеня наповнення, повинна бути однаковою у всіх відділах. Спорожнений сечовий міхур при УЗД не візуалізується.

Оглядова урографія

Показання до проведення:

- 1) перший етап рентгеноконтрастного дослідження органів сечовиділення;
- 2) виявлення рентгенпозитивних утворень у хворих з гострою нирковою колікою.

Дозволяє виявити Р + конкременти, звапніння м'яких тканин і оцінити стан кишечника.

Екскреторна урографія

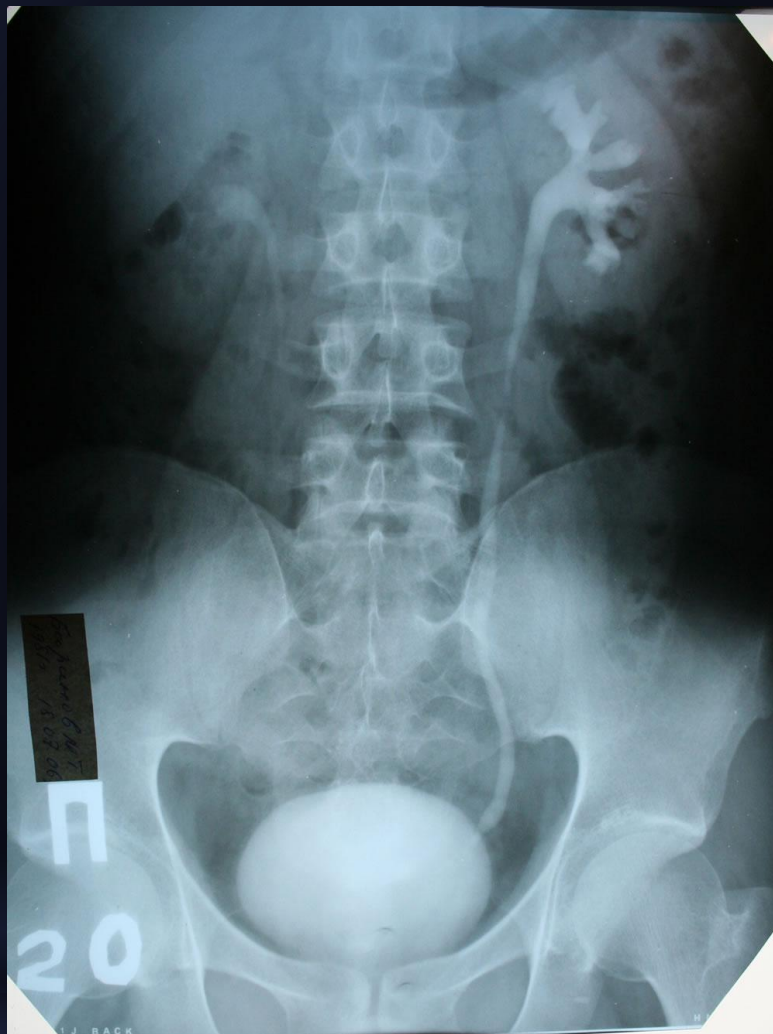
- рентгенметод дослідження, заснований на фізіологічній здатності нирок захоплювати з крові йодовані сполуки, концентрувати їх і виділяти з сечею.

Показання до проведення екскреторної урографії:

- 1) аномалії розвитку;
- 2) СКХ, ниркова коліка;
- 3) стійкі зміни в аналізах сечі;
- 4) порушення сечовипускання;
- 5) артеріальна гіпертензія;
- 6) скарги на болі в спині, які не можна пояснити патологією інших органів;
- 7) травматичні пошкодження нирок;
- 8) підозра на пухлину нирки, гематурія.

Екскреторна урографія

Урограми у вертикальному положенні дають інформацію про тонус сечових шляхів.

Ретроградна пієлографія

рентгенметод візуалізації сечових шляхів способом їх прямого ретроградного контрастування.

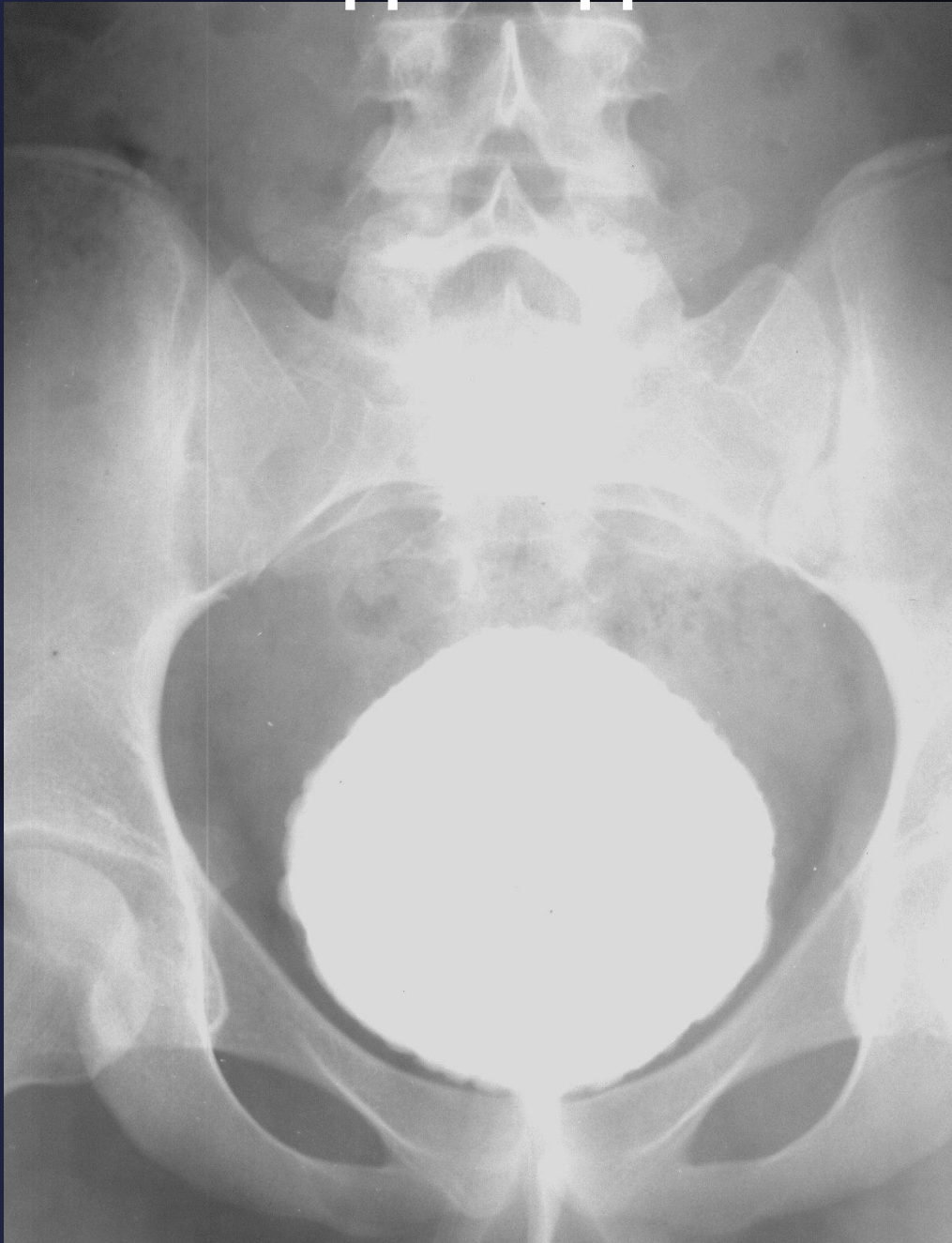
Використовується, коли функція виділення нирок знижена і не вдається контрастувати СВС шляхом в / в введення препарату - німа нирка.

Показання до проведення:

- 1) визначення рівня порушення відтоку сечі при:
  - сечокам'яній хворобі,
  - стриктурах сечоводу,
  - пухлинах миски.
- 2) травматичні ушкодження нирок.

На отриманих рентгенограмах добре видно всі деталі СВС - чашечки, лоханки, сечовід.

Рентген дослідження сечового міхура

Цистографія

Показання:

- Аномалії розвитку сечового міхура, уретри
- Травми сечового міхура і уретри
- Пухлини сечового міхура
- Туберкульоз сечового міхура і сечоводів

Мікційна цистографія:

Показання:

- Стійкі зміни в аналізах сечі, що не піддаються терапії
- Підозра на міхурово-сечовідний рефлюкс
- Порушення ритму сечовипускання
- Гідронефроз

Уретрографія

Мікційна - заключний етап екскреторної урографії при сечовипусканні. Дає уявлення про функції сечовипускання (зміна тонуусу детрузора, шийки сечового міхура і мембранозного сфінктера).

Пряма ретроградна уретрографія - при прямому контрастуванні через зовнішній отвір сечовипускного каналу.

Уретрографія

Пряма антеградна уретрографія - контрастування через епіцистостому і внутрішній отвір сечовипускного каналу.

Ангіографія нирок:

Показання:

- Аномалії розвитку нирок, особливо судинні аномалії
- Пухлини нирок, наднирників, заочеревинного простору
- Диференціальна діагностика кіст і пухлин нирок
- Артеріальна гіпертензія

КТ дослідження нирок і СВС

Показання:

- 1) новоутворення нирок та заочеревинного простору;
- 2) запальні захворювання нирок, їх ускладнення, включаючи принирковий або периуретеральний запальний процес;
- 3) нефункціонуюча нирка неясної етіології;
- 4) сечокам'яна хвороба і її ускладнення при незрозумілому УЗД;
- 5) аномалії розвитку нирок і МВС;
- 6) встановлення причини артеріальної гіпертензії;
- 7) встановлення причини гідронефрозу при незрозумілому УЗД;
- 8) травматичні пошкодження нирки.

Дослідження нирок проводять без попередньої підготовки.

Методика КТ включає нативне дослідження і застосування внутрішньовенного контрастування. Зона інтересу обмежується верхніми і нижніми полюсами нирок.

Товщина шару, що виділяється - 5-10 мм.

Нирка має форму неправильного овалу з рівними і чіткими контурами. Оточені гіподенсною жировою клітковиною. Перинефральна фасція не візуалізується. Виділяють рівні верхнього полюса, воріт і нижнього полюса нирки.

Права нирка розташовується дистальніше нижньої поверхні правої долі печінки. Наперед від правої нирки проходить висхідна кишка. Ліва нирка розташовується нижче селезінки і вкінці підшлункової залози.

У передньомедіальному відділі на рівні L2 вимальовується нирковий синус (ворота нирки) у вигляді гіподенсної зони неправильної форми. Від воріт нирки медіально відходять ніжки нирок, що мають у складі ниркові артерію, вену і сечовід. Судини не диференціюються без додаткового контрастування.

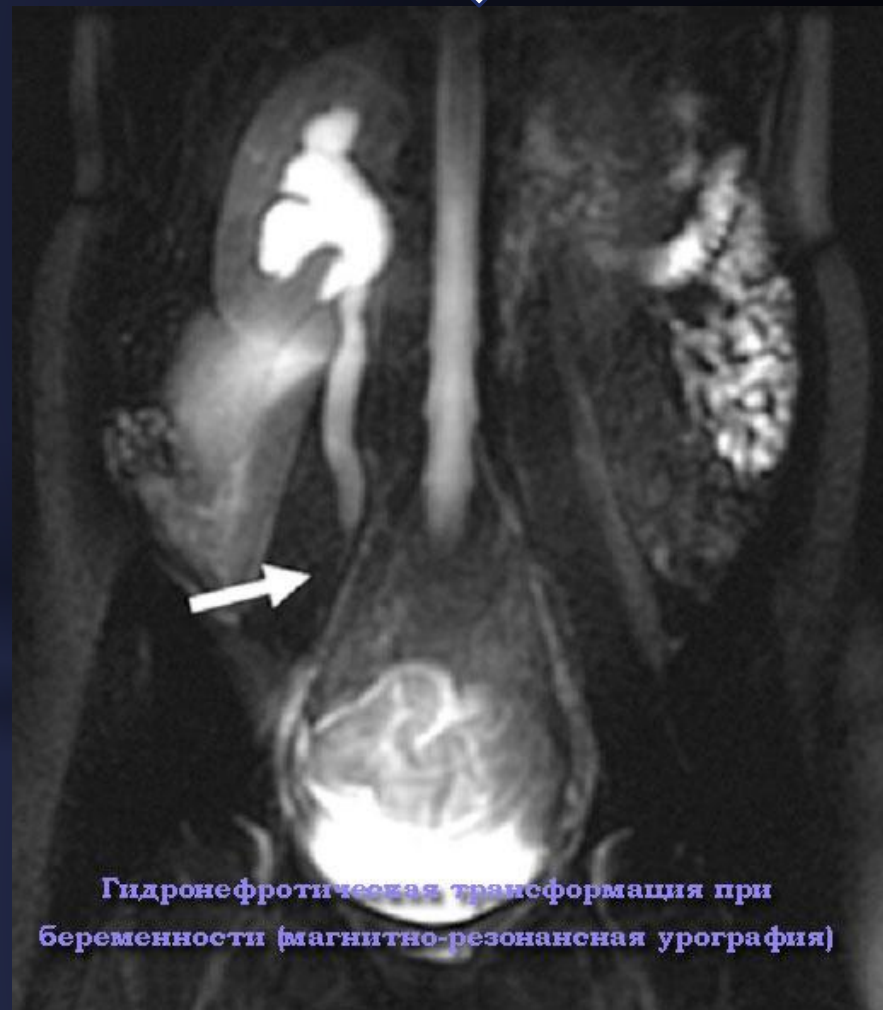

МРТ дослідження нирок і СВС

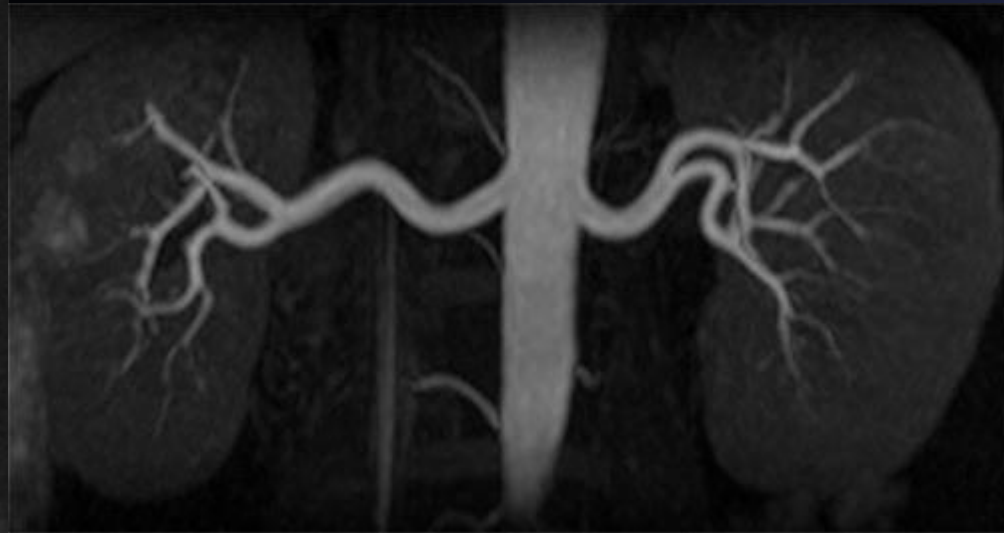
Показання тільки для МРТ:

- 1) підвищення диференціювання кортикального і медулярного шарів нирки, поліпшення візуалізація мозкової речовини;
- 2) оцінка перфузії нирок;
- 3) оцінка концентраційної і видільної функції нирок;
- 4) диференціальна діагностика первинно та вторинно зморщеної нирки;
- 5) визначення природи невеликих об'ємних утворень, не уточнених на КТ;
- 6) встановлення поширення пухлинних мас на ниркову та нижню порожнисту вени: тромби візуалізуються як «дефекти наповнення»;
- 7) діагностика пухлин нирки при непереносимості йодовмісних контрастних засобів;
- 8) визначення стадійності неопластического процесу при відсутності променевого навантаження;
- 9) виконання неінвазивної ангіографії без використання йодовмісних КР.

МР-урография

МР-ангиография

У Т2ВД нирки візуалізуються як гіперінтенсивні структури, що дають високий сигнал протягом паренхіми з диференціюванням коркового і мозкового шарів.

Основними перевагами МРТ в порівнянні з КТ стосовно до нирок є краща візуалізація

кортикального і медулярного шарів. Чашечки і миски, сечоводи і сечовий міхур, що містять сечу, візуалізуються як гіпоінтенсивні утворення в Т1-режимі і гіперінтенсивні в Т2ВД. Ниркові артерії, вени і аорта дають низький сигнал в Т1ВД і в Т2ВД.

Контрастне посилення після введення парамагнетиків (гадовіст, омніскан) значно збільшує інтенсивність зображення паренхіми, що полегшує виявлення патологічних структур.

Радіонуклідні методи дослідження

1. Невізуалізуючі:

— ренографія;

2. Візуалізуючі:

- динамічна сцинтиграфія нирок,
- статична сцинтиграфія нирок - для оцінки анатомо-топографічних особливостей стану нирок,
- радіонуклідна ангіографія нирок.

!!! На сьогоднішній день ренографія втратила своє значення в зв'язку з появою динамічної нефросцинтиграфії, що включає і графічну оцінку функції нирок, а статична нефросцинтиграфія втратила свою значимість у зв'язку з наявністю КТ, УЗД, МРТ.

Радіонуклідні методи дослідження

Динамічна сцинтиграфія нирок

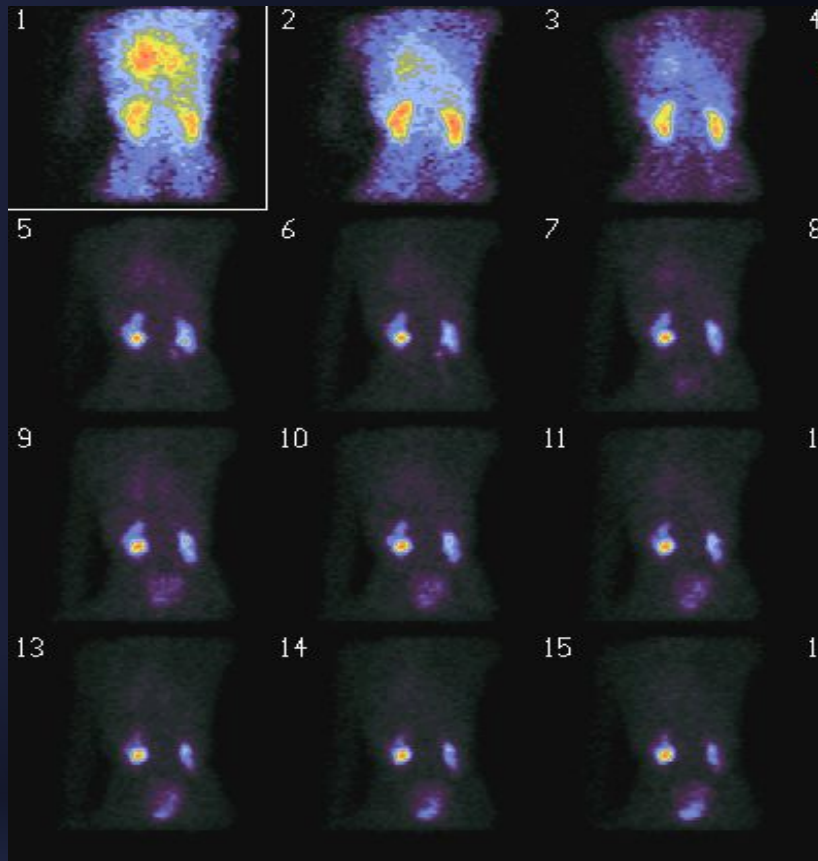
Мета дослідження - вивчення роздільної і сумарної функціональної активності нирок, уродинаміки верхніх сечових шляхів і анатомо-топографічних особливостей нирок.

Показання: виявлення порушення функції нирок в початкових стадіях.

РФП: « ^{99m}Tc - Пентатех», ^{99m}Tc - «Технемаг», ^{99m}Tc -ДТПА

Динамічна сцинтиграфія нирок

Показання :

- 1) оцінка секреторної і екскреторної функції нирок;
- 2) виявлення вроджених аномалій і ектопічно розташованої ниркової тканини;
- 3) діагностика вазоренальної гіпертензії;
- 4) гостра і хронічна ниркова недостатність;
- 5) дослідження функції нирок (встановлення порушення екскреторної та секреторної функції нирок) у хворих з інфекцією СВШ;

6) виявлення міхурово-сечовідного рефлюксу;
7) контроль стану трансплантата при пересадці нирки.

Динамічна сцинтиграфія нирок

3 сегмента

ренографіческой кривої:

1 — судинний -

швидкий підйом кривої в перші секунди після ін'єкції РФП, що відображає кровопостачання нирки

2 — секреторний - більш полого зростання амплітуди ренограми до максимуму, обумовлене

накопиченням РФП паренхімою нирок, що дозволяє оцінити її

секреторну функцію;

3 — екскреторний - зниження висоти кривої за рахунок

виділення індикатора СВС нирок, що дозволяє оцінити функцію виділення нирок.

Синдроми патології СВС

- синдром вогнищевого ураження паренхіми нирок,
- синдром обтурації сечовидільної системи,
- синдром зміни структури ниркового синуса,
  - синдром дифузного ураження паренхіми нирок.

Дифузне ураження паренхіми нирок

спостерігається при гострому і хронічному нефриті,
зморщеній нирці, нефропатії.

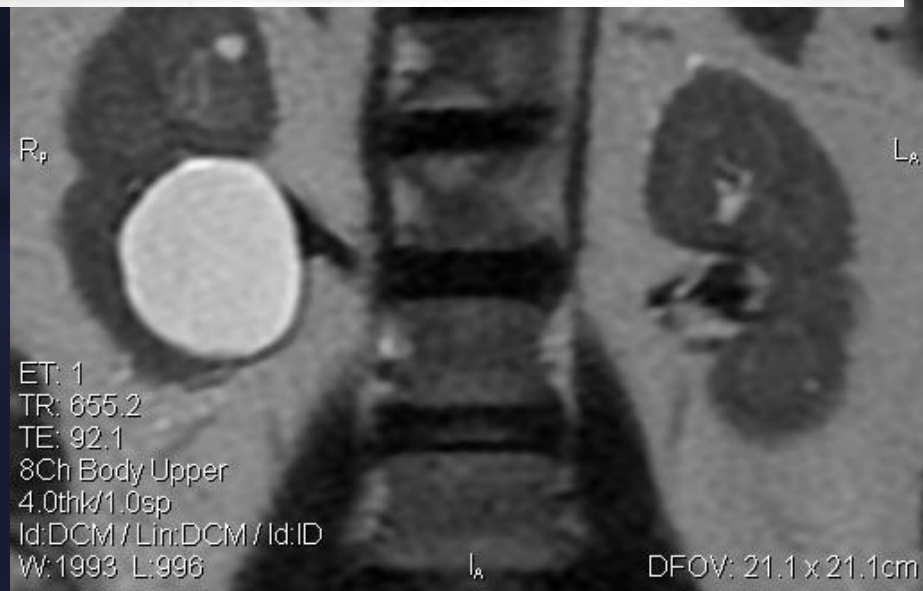
УЗД, КТ, МРТ:

картина характеризується рівномірною або нерівномірною
зміною структури і щільності паренхіми нирок, збільшенням
або зменшенням розмірів органу, характеру контурів,
структури перинефральної клітковини.

!!!!!!!!!!!!!! Гостра інфекція і хронічні запальні
ниркові захворювання, без структурних змін, не
мають специфічних УЗ, КТ і МР-проявів і не можуть
бути виявлені первинно при проведенні УЗД, КТ і
МРТ.

Синдром вогнищевого ураження паренхіми

Пухлини (доброякісні, злоякісні), кісти нирок, карбункул

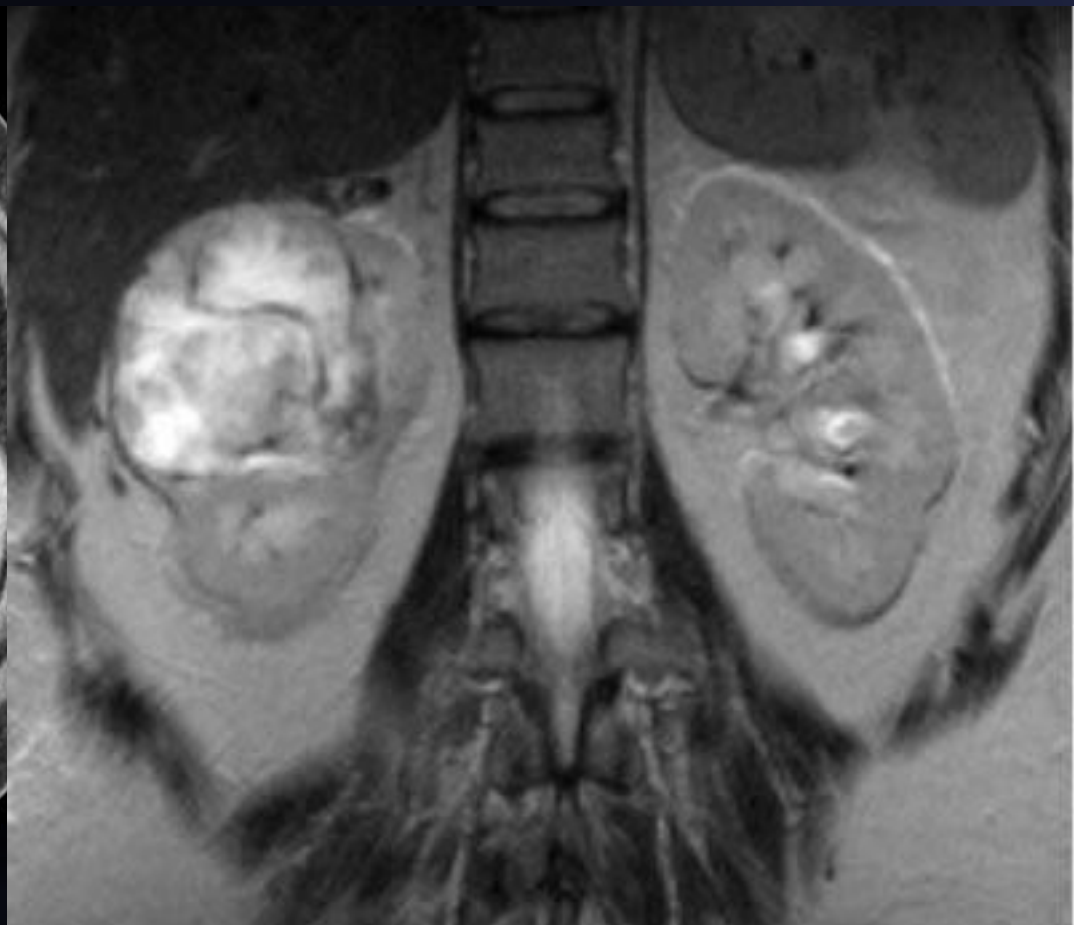
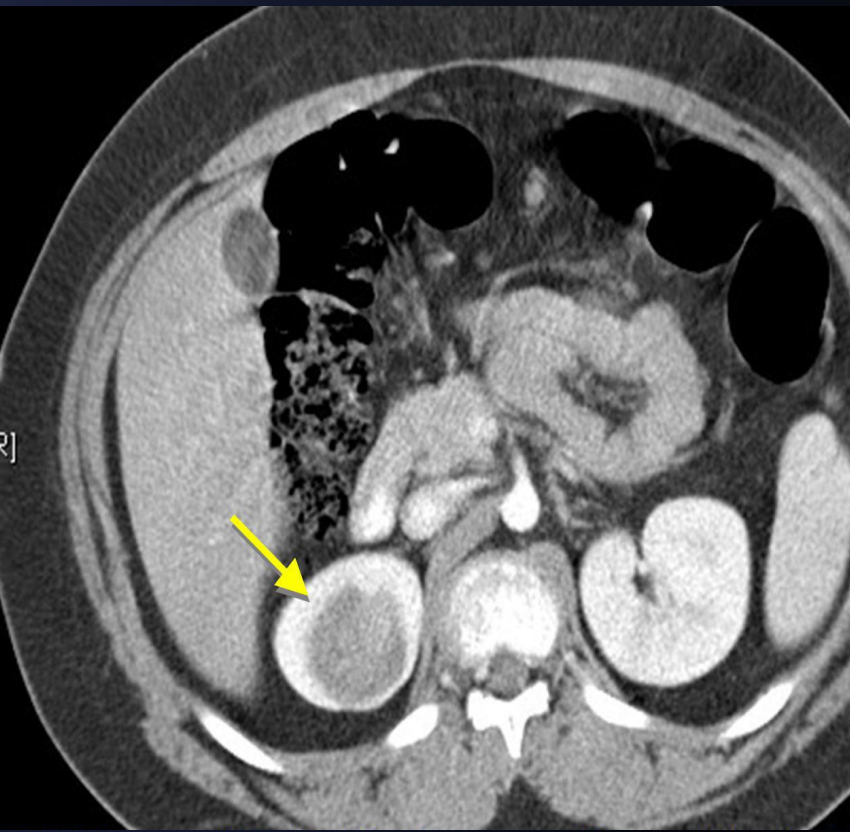

Пухлини нирки

УЗД, КТ, МРТ:

- картина характеризується наявністю одиничного або множинних об'ємних утворень різної щільності і структури з чіткими або нечіткими контурами, різної реакцією на внутрішньовенне контрастування при КТ і МРТ.

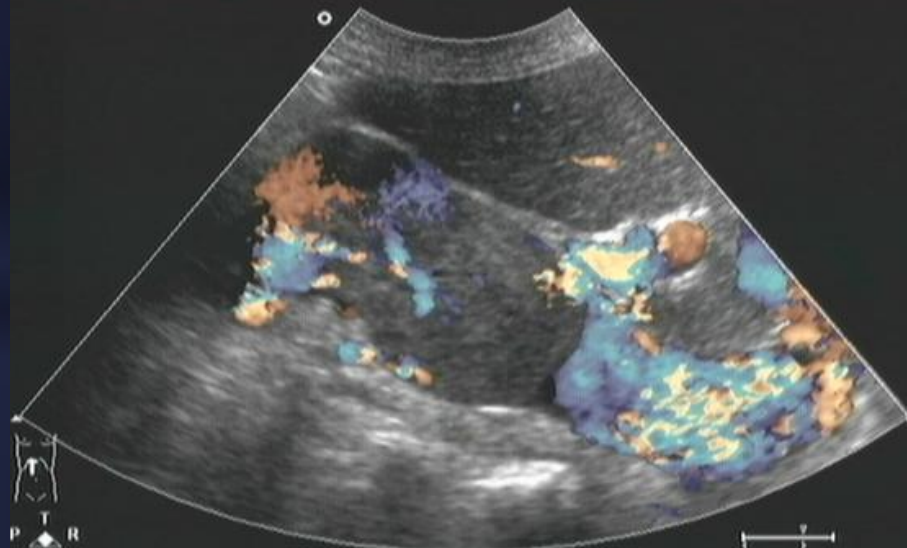

PHILIPS

Запорожье "ВитаЦентр"

Запорожье "ВитаЦентр"

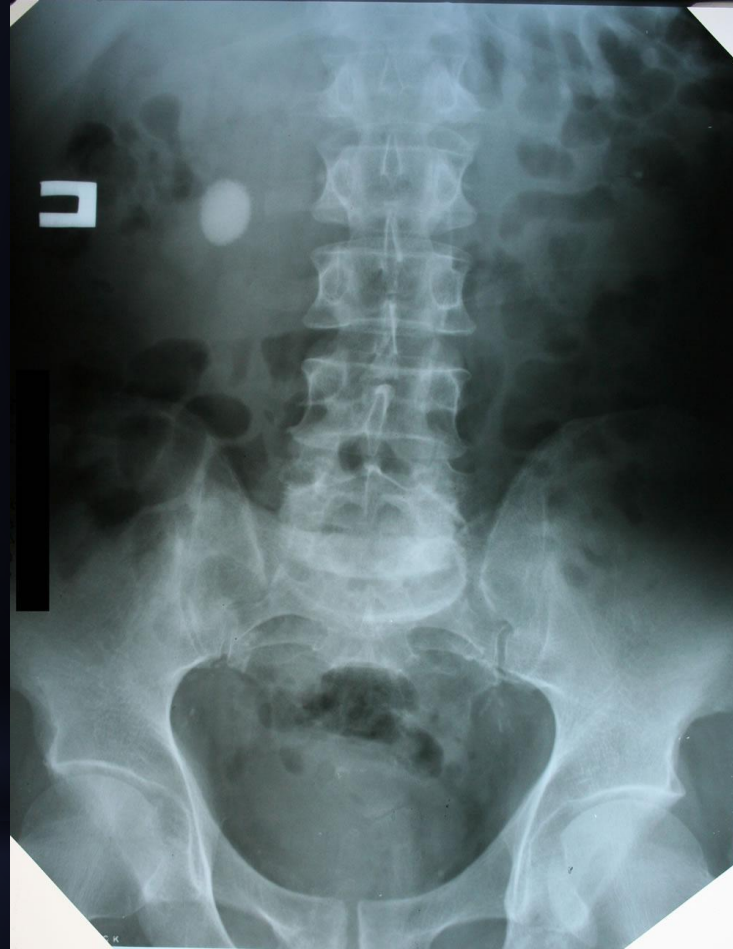
Сечокам'яна хвороба

УЗД - візуалізація одиничних або множинних ехопозитивних включень різного розміру з акустичною тінню.

КТ - візуалізація **каменів, які містять кальцій!!!** у вигляді високощільних включень (щільність від + 100 до +500 ед.Н).

Сечокам'яна хвороба

PHILIPS

09.11.2009

10:20:17

Лаборатория "Интасонг"

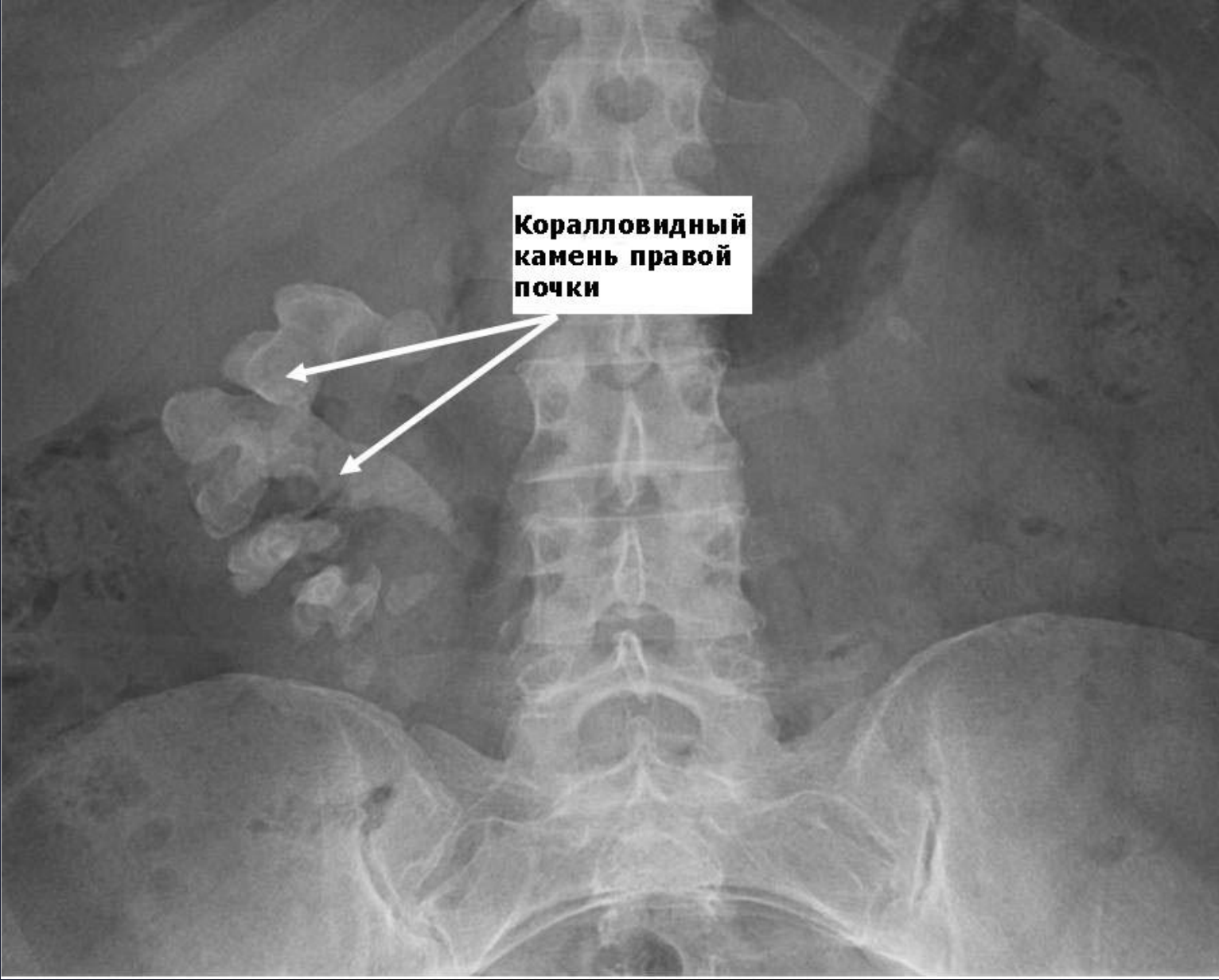
Альфонсо
C3.2
№ 1.1
F2
88 %
200480C1
G12/3

17 Гц
14 см

Полн
Резер

- Светля С4
- Нарта G
- Спавить J
- Правильный X
- Глубоковод

**Коралловидный
камень правой
почки**

Камені в сечовивідних шляхах (ниркова коліка)

Ехографія: гіперехогенне вогнище з «доріжкою» в сечоводі, гідроуретеронефроз.

Оглядова рентгенографія ОЧП: інтенсивна тінь в проекції сечовивідних шляхів (рентгенпозитивний конкремент).

В/в урографія: дефект наповнення (негативний конкремент), розширення тіні миски, чашок, проксимального відділу сечоводу.

Синдром обтурації сечовидільної системи

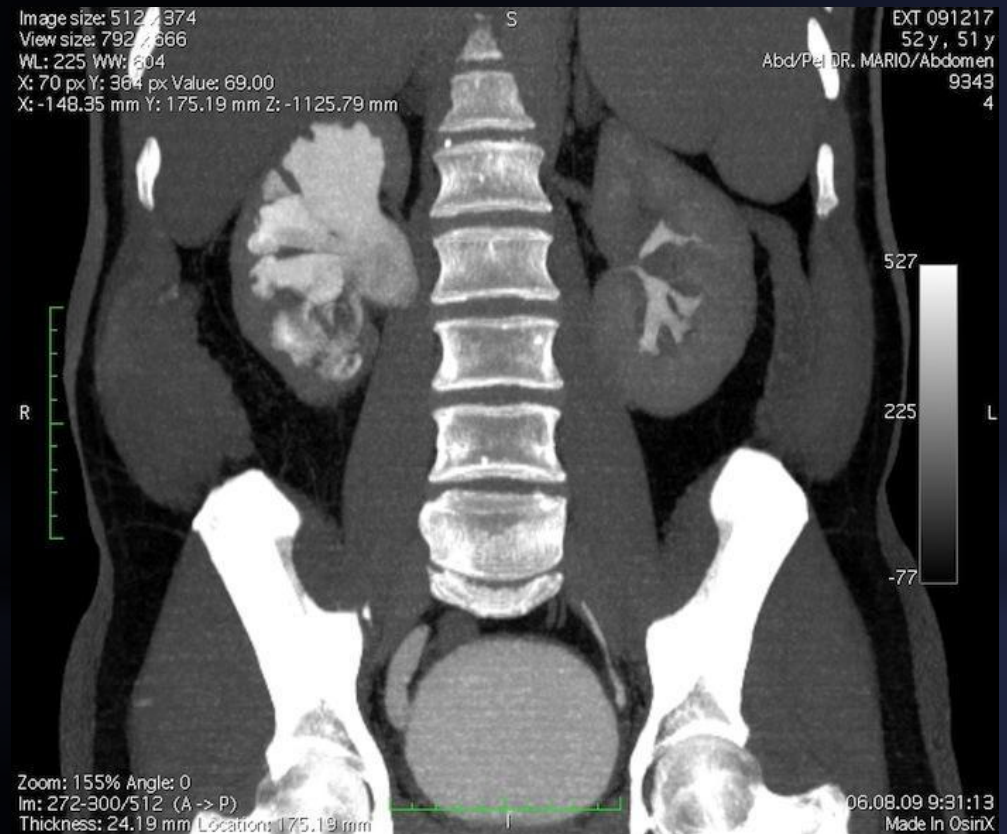
Спостерігається при порушенні відтоку сечі внаслідок наявності конкременту в сечоводі, пухлини сечового міхура, пухлини заочеревинного простору або черевної порожнини.

Візуалізація в нирковому синусі рідинного утворення неправильної форми (у вигляді лілії або дерева), можливо зменшенням товщини паренхіми.

КТ-картина характеризується візуалізацією в нирковому синусі рідинного утворення неправильної форми, розширенням синуса, зменшенням товщини паренхіми.

Травма нирок і СВС

УЗД, КТ , МРТ: порушення цілісності органу, субкапсулярні і центральні гематоми, розрив капсули, гематоми в оточуючих тканинах.

Екскреторна урографія, ретроградна пієлографія, цистографія: затік контрастної речовини в паренхіму нирки і паранефрально, за межі сечового міхура.

PHILIPS

11.02.2014

11:37:11

Запорожье "ВитаЦентр"

+ Длина

2,81 см

Абдоминали
С5-2
MI 1,1
F2
28 %
232dB/C4
G/2/3

19 Гц
12 см

Датчик
Значок
Прокрут.

Лежа на спине

Абдоминали.

Просмотр. все

Править датчик

Стереть метку

Следующий

TOSHIBA
Zaporozhje VitaCentr

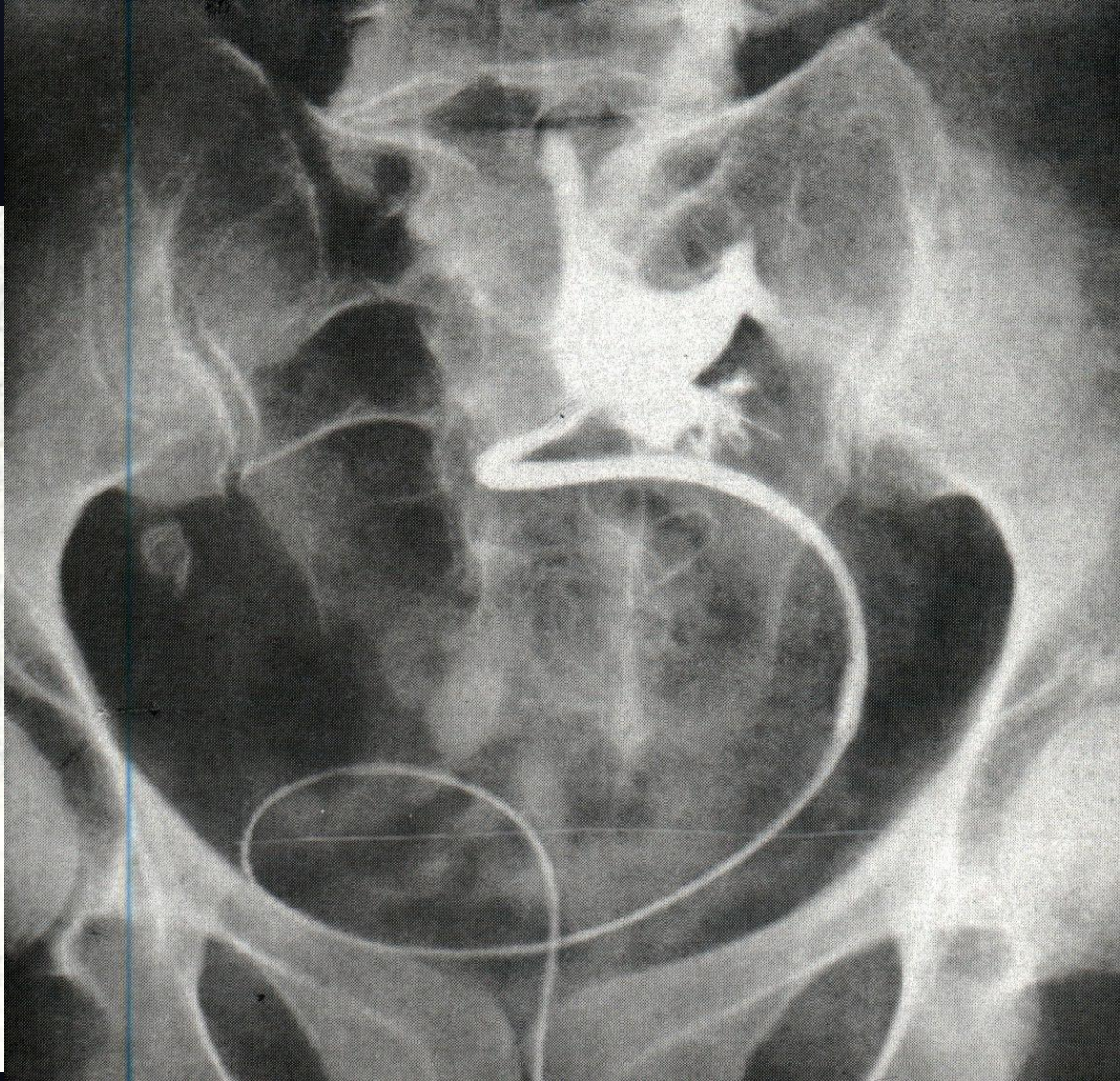
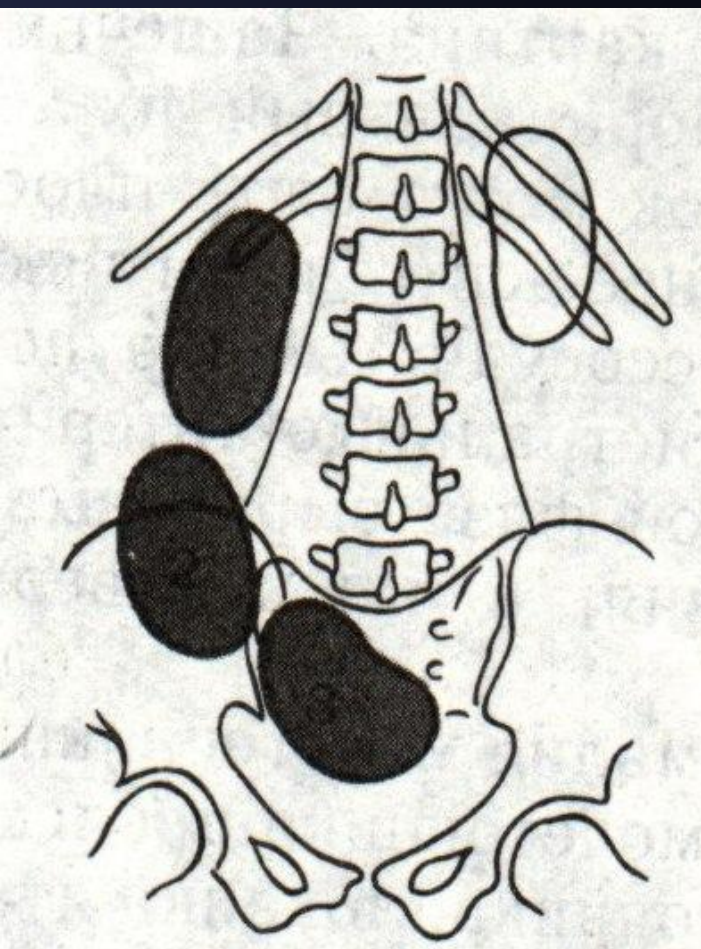
LIVER

13/04/2013

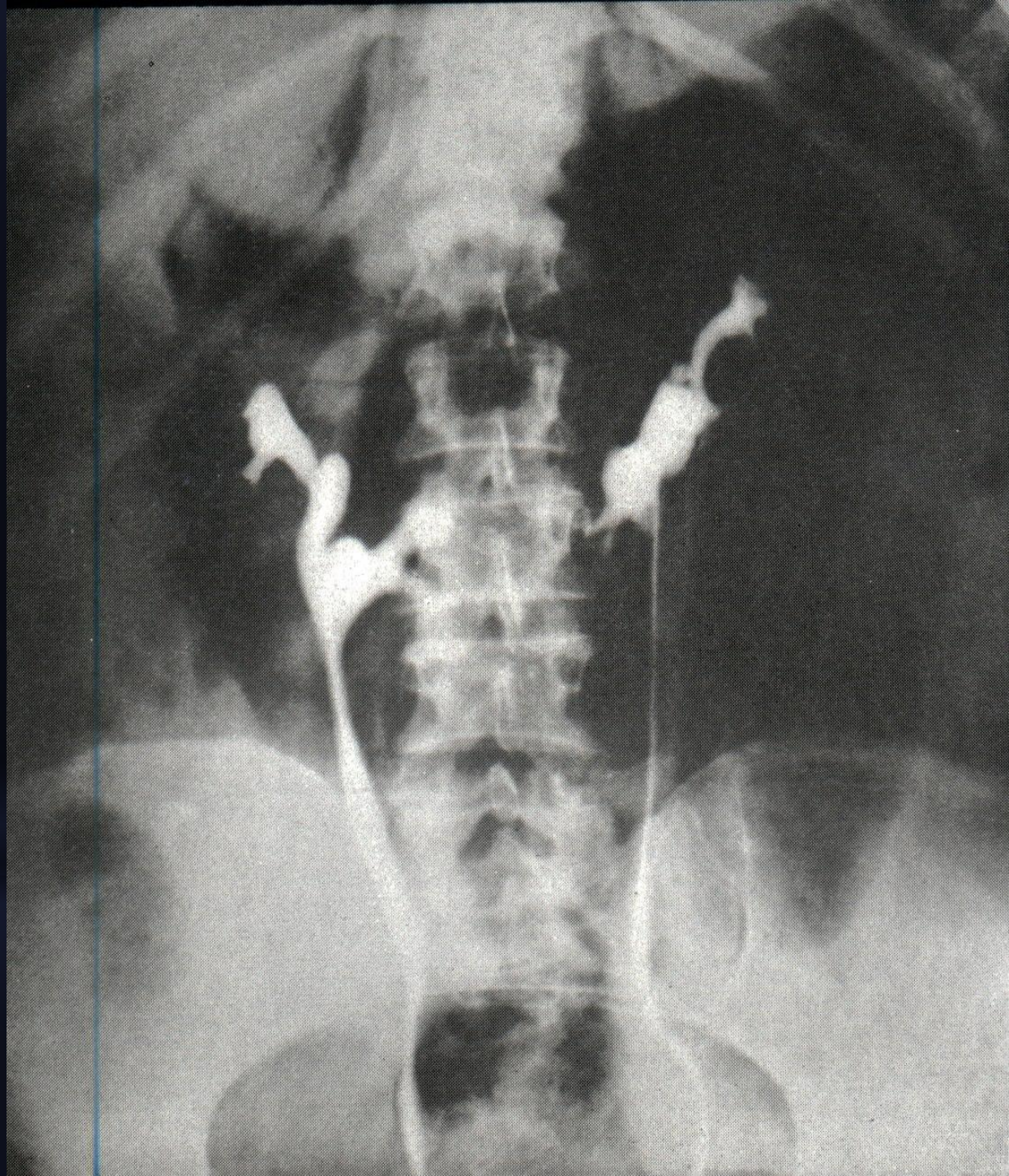
09:38:52

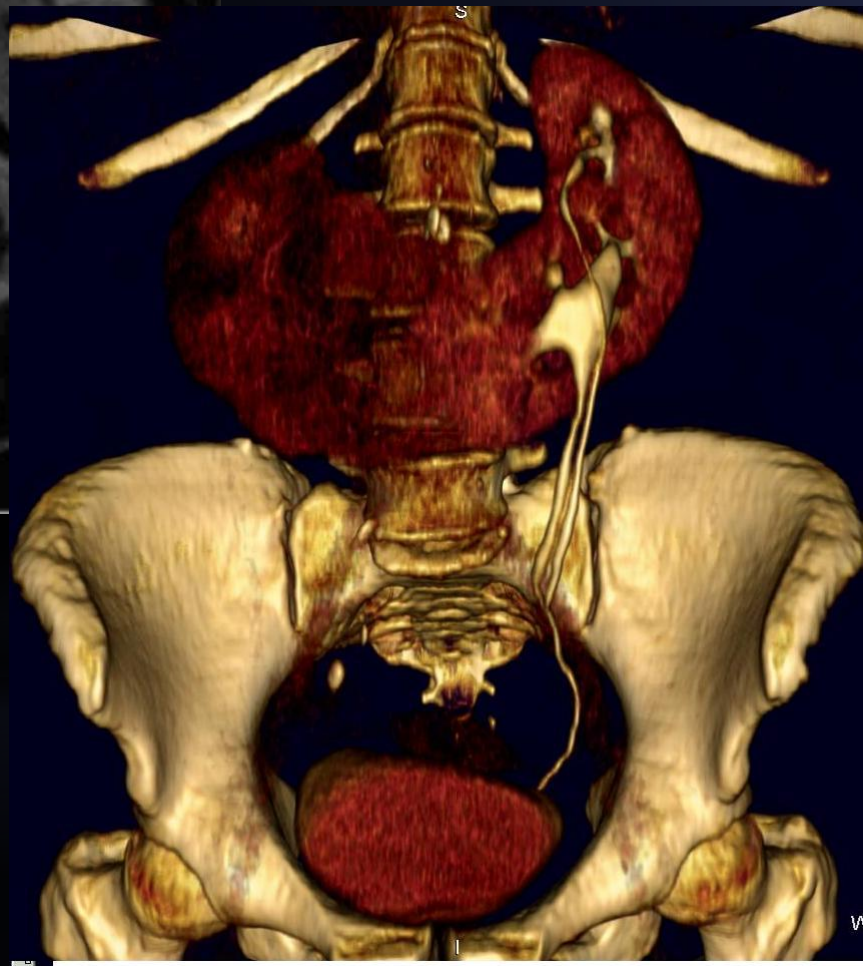
P75
6C3
4.2
19fps
DR60
G62

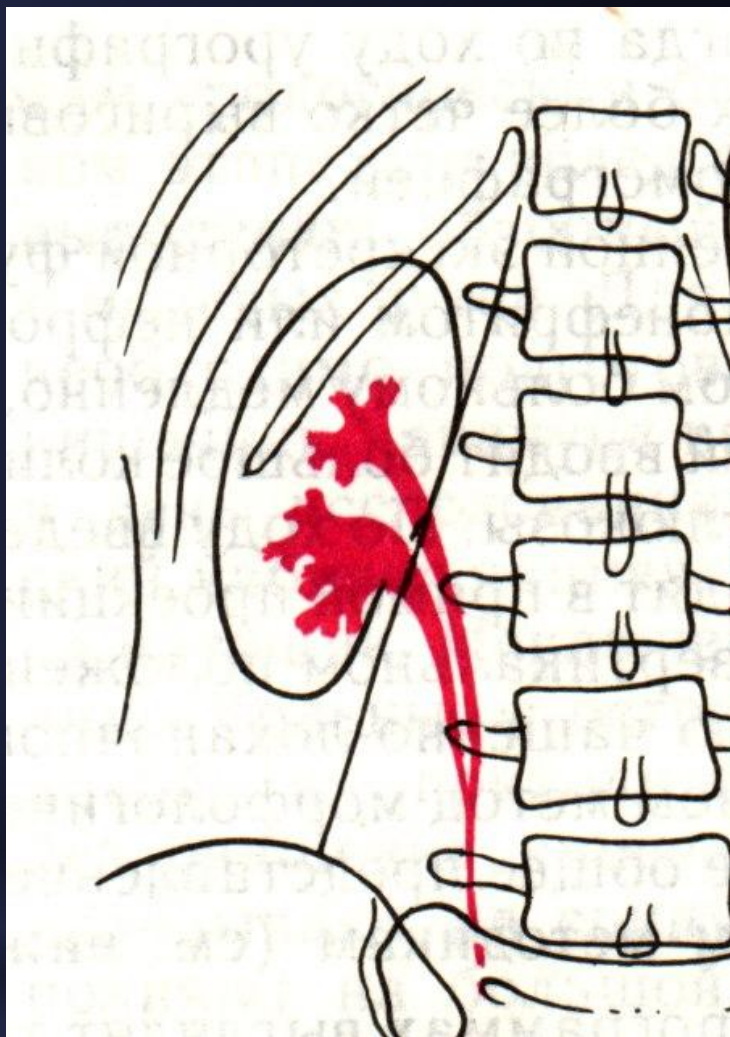

Аномалії положення нирок

**Подвоєння
нирки**

Подвоєння нирки

 ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!